

Problemet shendetesore dhe sociale te femijeve me autizem

Autizmi

Autizmi është një crregullim fizik i trurit, që paraqet një aftësi të përhershme të kufizuar të zhvillimit.

- Paraqitet në gravitet nga të moderuar në të rënda dhe një paaftësi për të jetuar.
- Kërkon një përpjekje të posaçme nga ana e shërbimeve shëndetësore dhe sociale.

A - Kërkesat specifike që lidhen me karakteristikat e autizmit

- **Zhurma sociale/Bashkëveprimi**
- **Çrregullim i komunikimit**
- **Probleme te sjelljes**
- **Izolimi**
- **Pasiguria per te ardhmen**

B - Supports specifike të nevojshme

- **Planifikimi dhe kordinimi i sherbimeve**
- **Informimi, edukimi dhe përfshirja në kujdesin**
- **Mbeshtetja sociale dhe emocionale**
- **Mjekimi**
- **Kerkimi shkencor**

Çrregullimi i ndërveprimit shoqëror

- Indiferenca e fëmijës me autizm për anëtarët e familjes është një e vërtetë tragjike .
- Prindërit ndihen të refuzuar nga fëmijët e tyre
- Ndjenja e përgjegjësisë shpejt do i nxiti ata që t ju kërkojnë ndihme.

Çrregullimi i Komunikimit

- Prindërit shpejt njoftojne probleme komunikimi te fëmijës.
- Ata shpesh përpiqen për të qetësuar ankthin e tyre nga fjalët e ngushëllimit te miqeve dhe familjes dhe nganjëherë madje edhe profesionistëve te paaftë ("*Çdo fëmijë ka të tij kohët e rritjes ... Nuk ka asgjë të keqe me të... "*).
- Por dështimet edukative i mërzhitin ata dhe marrëdhëniet familjare tensionohen.

Problemet e sjelljes

- Të jetosh me një fëmijë me autizëm është e vështirë, dhe jeta familjare behet e tensionuar
- Shpesh problemet janë nga sjelljet tipike të autizmit si hiperaktiviteti i shtuar dhe çrregullime të gjumit dhe të ushqyerit.
- Familja jeton në një situatë të stresit kronik dhe shpesh çon në mosmarrëveshje dhe divorc.
- Së shpejti dhe fëmijët e tjerë janë ose do të ndjehen të lënë pas dore.

Izolim

- Familjet shpesh duhet të merren me gjykimet, kritika dhe intolerancën e fqinjëve, miqeve dhe të afërmeve .
- Prindërit mund të mbyllen brenda mureve të shtëpisë me fëmijën dhe të heqin dorë nga roli i tyre edukues nga : Frika , ankthi dhe turpi
- Ndjenja e prindërit të paaftë dhe sensi i pamjaftueshmërisë mund të shtyjë, prindërit të braktisin fëmijën në kaos ose zvarritur tërë familjen në një situatë të izolimit social.

vazhdon

- Rezultatet shoqërore janë më shkatërruese kur fëmija është refuzuar nga institucionet arsimore apo shëndetësore (ose mungesa e shërbimeve të specializuara)
- Në fakt, shumë fëmijëve me autizëm u është mohuar tashmë e drejta për të zhvilluar potencialin e tyre.
- Nëna është e detyruar shpesh që të lere punën për shkak të mungesës së kujdesit të kualifikuar, dhe së shpejti e gjen veten burgosur në një marrëdhënie ekskluzive me fëmijën.
- Kujdesi i prindërve nuk është i mjaftueshm, nevojitet një trajtim i përshtatshëm jashtë familjes.

Pasiguria për të ardhmen

- Shumë fëmijë dhe adoleshentë me autizëm janë të përjashtuar nga bota e arsimit, duke përfshirë arsimin e specializuar.(arsimi gjithëpërfshires)
- Mungesa e perspektivave të përshtatshme dhe dinjitoze, mund të kthejne shpejt stresin e familjes në dëshpërim duke:
 - rritur ndjenjën e fajit dhe të pafuqisë së familjeve
 - mund të rezultojnë në raste ekstreme të rrezikut për jetën e personit me autizëm.

Planifikimi dhe koordinimi i shërbimeve

- Asnjë person me autizëm nuk duhet të privohet nga liria e tij për të zhvilluar aftësitë e nevojshme për të udhëhequr një jetë të pavarur brenda kufijve të mundësive të tij.
- E ardhmja e njerëzve me autizëm varet shumë nga niveli i ndërgjegjësimit:
 - të prindërve
 - profesionistëve
 - përshtatjen e mjedisit
 - disponueshmërinë e shërbimeve të specializuara.

vazhdon

- Nevojitet nje bashkëpunim në mes:
 - të departamenteve,
 - institucioneve
 - familjeve

Domosdoshmeri eshte nje program politik për autizmin

Krijimin e një vazhdimësie të ndihmës dhe të shërbimeve për të gjithë jeten.

vazhdon

- Familjet kanë nevojë për një rrjet të shërbimeve të arritshme nga vitet e hershme të jetës së një fëmije.
- shërbimet duhet të jene specifike, rigoroz, fleksibile dhe të qëndrueshme.
- Mjekët familjare dhe pediatër duhet të marrin trajnim të veçantë dhe të kene mundesi për ti referuar ata te shërbimet e specializuara shëndetësore.

vazhdon

- Shërbimet e specializuara duhet të sigurojnë një mbështetje :
 - mjekësore,
 - psikologjike dhe arsimore
 - diagnoza e hershme e saktë,
 - vlerësim funksional
 - shërbime këshilluese,
 - trajnime dhe asistencë për familjet në shtëpi.

vazhdon

- Shërbimet shëndetësore duhet të mbështesë arsimimin dhe përfshirjen sociale në shërbimin këshillimor për mësuesit.
- Arsimi special duhet të fillojë herët në fëmijëri dhe të vazhdojë përmes adoleshencës dhe moshës madhore
- Adoloshentët dhe të rriturit duhet të vazhdojnë të përfitojnë nga trajnime të individualizuara në fushat funksionale të tilla:
 - komunikim,
 - aftësitë sociale,
 - aftësive të punës
 - aktiviteteve të lira dhe autonomisë personale.

Informimi, edukimi dhe përfshirja në kujdesin

- Prindërit duhet të jepet sa më shpejt si informacion të detajuar mbi diagnostikimin dhe mbi karakteristikat e autizmit, në mënyrë që të kuptojnë më mirë dhe adresuar problemet specifike të fëmijës.
- Të përfshijë aktivisht familjen në programin e trajtimit rrit shanset e fëmijës për të zhvilluar me mirë potencialet e tyre dhe paraqet mënyrën më efektive për të lehtësuar prindërit nga ndjenjat e fajit dhe e pamjaftueshmërisë .
- Programi i trajtimit për të marrë rezultat duhet të marrë parasysh njohuritë që ka çdo prind për fëmijën e tyre, prioritetet dhe mënyrën e jetesës të çdo familje

Mbështetjen sociale dhe emocionale

- Prindërit kanë nevojë urgjente për përgjigje konkrete në lidhje me të drejtën që fëmija të ketë një diagnozë të saktë dhe arsimim të vazhdueshëm për tërë jetën dhe kur të rritet një jetë të pavarur.
- Të afërmit e njerëzve autikë, prindërit dhe vëllezërit e motrat, duhet të ndihmohen për të ruajtur kontaktet e jetesës sociale që kishin para lindjes së tij.
- Ne nuk duhet të harrojmë se familja e personit me autizëm mund të ketë probleme financiare, sëmundje, detyrat ndaj prindërve të moshuar dhe janë përgjegjës për të siguruar fëmijëve një rritje sa më normale të jetë e mundur.

Mjekimi

- Aktualisht nuk ka ilaçe që kurojnë autizmin,
- Medikamente të caktuara nganjëherë mund të lehtësojë simptomat specifike dhe të përmirësojë mirëqenien e personit autik.
- Mjeku duhet të informojë familjen qartë në lidhje me përfitimet dhe efektet anësore.
- Mjekime specifike për krizat, plagët dhe kequshqyerjen.

Mjekimi per krizat

- Krizat shkaktohen nga veprimtaria jo normale elektrike ne tru.
- Crregullimet si pasoje e krizave diagnostikohen me anamneze te hollesishme dhe me perdorimin e EEZH –ve .
- Mjekesia ka perparuar shume ne trajtimine ketyre crregullimeve por nuk mund ti eliminoje plotesisht krizat te cdo femije .
- Per kontrollin e krizave perdoren antikonvulsantet.

Plaget

- Ndonjehere femijet me autizem -sidomos femijet e vegjel me autizem- kane nje kombinim te gjykimit te dobet dhe aftesive motorike te mira, gje qe i con ne situata te rezikshme .
- Disa specifikime behen edhe ne mjekimin e plageve te marra aksidentalisht ose me vetedemtim.

Problemet e Ushqyerjes

- Shpeshhere femijet me autizem paraqesin problem te te ushqyerit sepse :
 - mund te refuzojne te provojne ushqime te reja ose mund te kene shperthime zemerimi gjate vakteve .
 - mund te kene fikesim te hane me tepri .
 - disa jane me pak active se femijet e tjere
 - perdorimi i disa medikamenteve jep prirjen te shtojne shume ne peshe
- Prandaj per shume nga femijet me autizem nevojitet nje vleresim i plote nga dietologu ose nje ndjekje korrekte nga mjeku i familjes.

Kërkimi Shkencor

- Hulumtimi gjenetik dhe kërkimet mbi faktorët toksike ose infektive që mund të luajnë një rol shkakësor në gjenezën e autizmit janë konsideruar si një prioritet për kërkimet shkencore
- Edhe pse prindërit kanë raportuar disa çrregullime të ndryshme, të tilla si alergji ushqimore , intolerance apo reagimet pas vaksinimit për momentin nuk janë shfaqur ende në studimet e bera

vazhdon

- Gjithashtu duhet të zhvillohen kërkime në fushën e psikologjisë dhe edukimit.
- Duhet përmirësuar proceset njohëse në mënyrë që të zhvillojnë strategjitë e dhura arsimore dhe programet e trajtimit më efektive.
- Zhvillimi i strategjive dhe teknikave arsimore duhet të jenë subjekt i kërkimeve të aplikuara.

Punoi :
Dr. Matilda Allamani

Autizmi ka shprese...